

Årsrapport 2018

ÅRSBERETNING 2018

Dette er årsberetning for selskapets 89. driftsår.

INNLEDNING

AS Financiering ble stiftet 11. juni 1930. Selskapet har siden 01.01.1991 vært et heleid datterselskap av Sparebanken Øst.

Selskapets visjon har stått uforandret i mange år og uttrykker en målsetting om å være en ledende aktør innen bruktbilfinansiering. Hovedproduktet er salgspantlån, hovedsakelig billån men også lån til caravan, mc og båt. Selskapet distribuerer sine produkter via samarbeidende forhandlere, internett, finansformidlere og morbankens kontorer.

AS Financiering har forretningsadresse i Oslo. Det sentrale Østlandsområdet er selskapets primære markedsområde.

Ved utarbeidelsen av regnskapet er fortsatt drift lagt til grunn og det bekreftes at denne forutsetningen er tilstede.

VIRKSOMHETEN OG MARKEDSFORHOLD

Nybilsalget gikk noe ned i 2018 etter toppåret 2017, men selv med nedgang, var 2018 et godt bilår med det sjette høyeste nybilsalget i historien. El- og hybrid biler utgjorde 49,1 % av markedet, en økning på 10,2 prosentpoeng fra 2017. Elbiler alene økte salget med nesten 40 % i 2018. Salg av brukte og bruktimporte biler fortsatte den gode utviklingen i 2018 med en økning på hhv. 2,3 % og 2,1 % fra året før. Fritidssegmentet (caravan og mc) viste også en positiv utvikling i 2018 og var opp fra året før.

Selskapet oppnådde et totalt nysalg på 1.038 mill. kroner i 2018, en nedgang på 33 mill. kroner fra 2017 men fortsatt nest beste salgår i selskapets historie. Nysalget bestod hovedsakelig av billån til privatkunder. Den totale utlånsporteføljen var 2.055 mill. kroner ved utgangen av året, en økning på 104,9 mill. kroner (+ 5,4 %) fra året før. Av dette utgjorde utlån 2.031 mill. kroner og leasing 24 mill. kroner.

LIKVIDITET, INNLÅNSFORHOLD OG FINANSIELL RISIKO

Med unntak av direkte innskudd fra en gruppe innskytere, som ved utgangen av 2018 utgjorde 11,5 mill. kroner, dekker selskapet hele sitt innlånsbehov i morbank. Styret anser at selskapet har en tilfredsstillende sikring av sine innlån.

ORGANISASJON

Ved utgangen av 2018 hadde selskapet 19 ansatte fordelt på 18,9 årsverk hvorav et er utleid til et konsernselskap. Det var ikke registrert lån til egne ansatte ved utgangen av året. Sykefraværsprosenten i 2018 var 2,7 % mot 1,4 % i 2017 og av dette utgjorde langtidsfraværet 1,92 % (ikke registrert langtidsfravær i 2017). Verneombud er oppnevnt og

fungerer etter lovens forutsetninger. Det er etablert rutiner for intern kontroll vedrørende helse, miljø og sikkerhet. Arbeidsmiljøet karakteriseres som godt.

LIKESTILLING

Det er ansatt 10 kvinner og 9 menn i selskapet. Ledergruppen består av 4 menn. Selskapet har ingen ansatte med nedsatt funksjonsevne eller med innvandrerbakgrunn.

MILJØ

Selskapet driver ikke virksomhet som direkte forurensar eller på annen måte påvirker det ytre miljø. Selskapet kan imidlertid sies å bidra indirekte til forurensing gjennom finansiering av biler.

FORSKNINGS - OG UTVIKLINGSAKTIVITETER

Selskapet har ingen forsknings- og utviklingsaktiviteter.

SAMFUNNSANSVAR

Det vises her til Sparebanken Øst sin årsrapport. Årsrapporten er offentliggjort på bankens hjemmeside.

KOMMENTARER TIL REGNSKAPET

Resultat

AS Finansiering oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 46,9 mill. kroner mot 55,8 mill. kroner i 2017. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde resultat før skatt 2,37 % mot 3,04 % året før. Resultat etter skatt viser et overskudd på 35,0 mill. kroner mot 41,7 mill. kroner året før.

Sterk konkurranse i markedet, lavt rentenivå gjennom året og stigende NIBOR bidro til press på selskapets rentemargin i 2018. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjorde 118,4 mill. kroner mot 122,9 mill. kroner året før. Dette tilsvarer 6,0 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot 6,7 % året før.

Provisjonsinntekter, derav inntekter fra formidling av forsikringsprodukter, utgjorde 2,5 mill. kroner og viser en mindre nedgang fra året før. Provisjonskostnader utgjorde 26,2 mill. kroner i 2018, en nedgang på 0,4 mill. kroner fra 2017.

Totale driftskostnader utgjorde 33,4 mill. kroner i 2018, en nedgang på 1,3 mill. kroner fra året før. Totale driftskostnader i % av inntekter utgjorde 35,3 i 2018 mot 35,0 i 2017.

Tap på utlån og garantier utgjorde 14,4 mill. kroner i 2018, tilsvarende 0,73 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Til sammenlikning var tap på utlån og garantier 8,8 mill. kroner i 2017, tilsvarende 0,48 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Individuelt vurderte nedskrivninger utgjorde 69,3 mill. kroner ved utgangen av 2018, en økning på 6,8 mill.

kroner fra året før. Modellberegnet forventet tap utgjorde 10,5 mill. kroner ved utgangen av 2018, en økning på 7,1 mill. kroner fra forrige årsskifte. Økningen forklares med implementering av IFRS 9 tapsmodell. Hensyntatt risikoen for tap på utlån og garantier, anses summen av nedskrivninger som tilstrekkelige.

Egenkapitalrentabiliteten for 2018 utgjorde 12,6 % mot 17,5 % i 2017.

Styret foreslår at resultatet på kr 35 023 260,- etter skatt disponeres på følgende måte:

Overført til annen egenkapital: kr 35 023 260-.

Kontantstrømoppstillingen for 2018 viser at AS Financiering er tilført 48,5 mill. kroner fra drift. Utlån til kunder har medført netto utbetalinger på 98,0 mill. kroner i 2018. Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler utgjør netto 1,5 mill. kroner. Det er utbetalt 36 mill. kroner i utbytte i 2018. Aksjekapitalen er forhøyet med 50,0 mill. kroner ved bankinnskudd. Justert for andre balanseendringer er endring i kapitalbehovet i 2018 finansiert med selskapets innskudd på 1,4 mill. kroner og lån fra kredittinstitusjon med 58,0 mill. kroner.

Balansen

Selskapets forvaltningskapital utgjorde 2.020,5 mill. kroner ved utgangen av 2018, en økning på 98,7 mill. kroner siden forrige årsskifte. Netto utlån utgjorde 1.975,1 mill. kroner, en økning på 91,0 mill. kroner fra året før.

Renten på utlån til privatkunder kan endres med 6 ukers varsel. Dersom det skjer vesentlige endringer i markedsrenten, kan varslingsfristen gjøres kortere. Renten på innlån fra morbank er gjenstand for endring hver uke basert på endring i 3 måneders NIBOR. Selskapet anser på denne bakgrunn renterisikoen i balansen for å være begrenset.

Utlåns- og leasingporteføljen er gjenstand for kontinuerlig overvåking og oppfølging.

Egenkapital og kapitaldekning

Aksjekapitalen i AS Financiering består av 40.000 aksjer à kr 3.250,- totalt 130 mill. kroner. Samtlige aksjer eies av Sparebanken Øst. Styret har vurdert selskapets kapitaldekning som tilstrekkelig i forhold til virksomhetens risiko og kontroll, gjeldende strategi og mål. Ved årets utgang har AS Financiering en kapitaldekning på 19,11 % hvorav ren kjernekapital utgjør 16,50 %. Den frie egenkapitalen utgjør 155,5 mill. kroner. Selskapet har i løpet av 2018 utbetalt utbytte til morbank på 36,0 mill. kroner.

Rettvisende oversikt

Styret er av den oppfatning at det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter gir rettvisende og fyllestgjørende informasjon om selskapets stilling ved årsskiftet.

RISIKO

Strategi og risikotagning

AS Finansiering skal være et lønnsomt selskap drevet etter forretningsmessige prinsipper. Det skal skapes økonomiske resultater i det enkelte år og over tid som bidrar til måloppnåelse i konsernet. Selskapets forretningsidé er å tilby salgspantlån og leasing. Konsernet Sparebanken Øst skal tilføres et godt årlig bidrag.

Risiko skal styres slik at selskapet over tid når sine økonomiske målsettinger som er egenkapitalrentabilitet etter skatt på minimum 17 % og ren kjernekapital på p.t. 14,75 %. Selskapet skal følge opp risikoutviklingen gjennom systematisk årlig gjennomgang og rapportering av risiko innen alle vesentlige områder. Dette gjelder også selskapets kredittrisiko som vurderes løpende gjennom året. For 2018 viser kredittrisikoen en stabil utvikling.

Overordnet risikostyring

Selskapets styre og ledelse har det overordnede ansvaret for risikostyring og internkontroll. Styret vedtar risikostrategien og godkjenner prinsippene for oppfølging, kontroll og risikorammer. Administrasjonen rapporterer årlig til styret alle vesentlige risikoer.

Adm. dir. er ansvarlig for iverksettelsen av tilfredsstillende risikostyring og internkontroll. Avdelingslederne står for gjennomføringen av internkontrollen og rapporterer dette til adm. dir. Kredittgiving er selskapets primære virksomhetsområde.

Ledergruppen i selskapet definerer årlig selskapets mest kritiske forretningsområder og foretar en risikovurdering av hvert enkelt område. Eventuelle tiltak følges opp av ledelsen.

Selskapets controllerfunksjon er outsourcet til morbank. Controller rapporterer regelmessig til adm. dir. som fremlegger rapportene for styret. Status på compliance rapporteres i tillegg i en årlig rapport fra adm. dir. til styret.

I forskrift er selskapet som en del av finanskonsernet Sparebanken Øst, pålagt internrevisjon i tråd med fastsatte standarder og Finanstilsynets forskrifter. For tiden ivaretas denne funksjonen av revisjonsselskapet KPMG. KPMG foretar årlig lovbestemt revisjon av risikostyring og kontroll og rapporterer resultatet av denne internkontrollen til styret og ledelsen.

Finanstilsynet foretar jevnlig stedlige tilsyn med hensyn til finansiell risiko knyttet til selskapets virksomhet i tillegg til kontroll via løpende rapportering på sentrale risikoområder.

FREMTIDSUTSIKTER

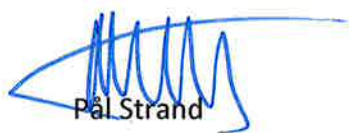
Norsk økonomi går for tiden godt og det ventes at det fortsetter i 2019. Høyere oljeinvesteringer, høyere reallønnsvekst og anleggsinvesteringer vil drive veksten. Rentene forventes å øke i 2019 men det gjør også lønnsveksten. Det kan oppveie for renteoppgangen for mange. Høyere reallønnsvekst og fortsatt vekst i sysselsettingen vil styrke kjøpekraften til husholdningene.

Selskapet har en robust og diversifisert distribusjonsmodell som forventes å gi positiv salgsutvikling og utlånsvekst i 2019. Fortsatt sterk konkurranse i markedet tilsier et press på selskapets rentemargin fremover. Tap på utlån er et risikoområde, men forventes å ligge innenfor langsiktige måltall. Til tross for usikkerhet knyttet til fremtidige markedsforhold, har AS Financiering, med sin strategi og forretningsidé, et godt fundament for en god og lønnsom drift i 2019.

Styret vil berømme de ansatte for den gode innsats som er vist i 2018. Styret vil også takke selskapets forretningsforbindelser for et godt og hyggelig samarbeid i året som er gått.

Oslo, 31. desember 2018

12. februar 2019

Pål Strand
Leder

Kjell Engen
Nestleder

Arne K. Stokke

Anne Siri Rhoden Jensen

Hilde Draugsvoll

Espen Sollien
Adm. direktør

RESULTATREGNSKAP PR 31.12.2018

	Note	31.12.2018	31.12.2017
RENTEINNETEKTER OG LIGNENDE INNETEKTER			
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		3 447	2 347
Renter og lignende inntekter på leiefinansieringsavtaler		975 139	1 228 079
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		147 925 011	147 747 093
Renter o.l. av statobligasjoner	10	115 929	72 696
Sum renteinntekter og lignende inntekter		149 019 526	149 050 215
RENTEKOSTNADER OG LIGNENDE KOSTNADER			
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		28 915 778	24 277 284
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		180 720	266 961
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	2	1 552 950	1 561 625
Sum rentekostnader og lignende kostnader		30 649 448	26 105 870
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		118 370 078	122 944 345
PROVISJONSINNETEKTER			
Andre gebyrer og provisjonsinntekter		2 522 779	2 869 745
Sum provisjonsinntekter		2 522 779	2 869 745
PROVISJONSKOSTNADER			
Andre gebyrer og provisjonskostnader		26 164 135	26 582 078
NTO VERDIENDRING OG GEV/TAP VERDIPAPIRER			
Nto verdiendr og gev/tap verdipapir	10	-60 500	-12 000
ANDRE DRIFTSINNETEKTER			
Andre driftsinntekter		33 704	71 743
LØNN OG GENERELLE ADMINISTRASJONSKOSTNADER			
Lønn m.v.	3	13 580 986	13 246 684
Pensjoner	3, 4	1 015 110	815 896
Sosiale kostnader	3	3 330 872	3 513 524
Administrasjonskostnader	3	7 610 845	8 114 371
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader		25 537 813	25 690 475
AVSKRIVNINGER MV. AV VARIGE DRIFTSMIDLER			
Ordinære avskrivninger	5	1 632 723	1 745 690
ANDRE DRIFTSKOSTNADER			
Andre driftskostnader		6 259 636	7 261 807
DRIFTSRESULTAT FØR TAP		61 271 754	64 593 783
TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER MV.			
Tap på utlån	1, 6	14 384 423	8 804 324
RESULTAT AV ORDINÆR DRIFT		46 887 331	55 789 459
SKATTEKOSTNAD	8	11 864 071	14 118 609
RESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET		35 023 260	41 670 850
Disponering for regnskapsåret:			
Overført til/fra annen egenkapital	9	35 023 260	41 670 850
Resultat etter disponeringer		0	0

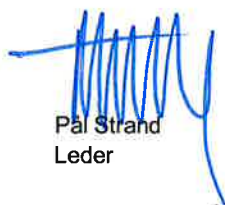
BALANSE PR 31.12.2018

Eiendeler	Note	31.12.2018	31.12.2017
KONTANTER OG FORDRINGER PÅ SENTRALBANKER			
Kontanter		2 153	2 153
UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpe- tid eller oppsigelsesfrist	11, 17	9 368 893	10 765 307
UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER			
Leiefinansieringsavtaler	5, 6, 7, 11, 14	24 371 656	23 482 894
Nedbetalingslån	6, 7, 11, 14	2 030 623 124	1 926 594 107
Sum brutto utlån og fordringer på kunder		2 054 994 780	1 950 077 001
Tapsavsetninger	6, 7	79 852 802	65 899 581
Sum netto utlån og fordringer på kunder		1 975 141 978	1 884 177 420
OBLIGASJONER			
Obligasjoner	10	10 199 500	5 038 000
OVERTATTE EIENDELER			
Overtatte eiendeler	12	5 457 078	4 188 600
IMMATERIELLE EIENDELER			
Utsatt skattefordel	8	2 598 221	1 203 958
VARIGE DRIFTSMIDLER			
Maskiner, inventar og transportmidler	5	2 639 682	3 141 267
Bygninger og andre eiendommer	5	2 398 557	1 992 771
Sum varige driftsmidler		5 038 239	5 134 038
ANDRE EIENDELER			
Andre eiendeler		0	135 634
FORSKUDDSBETALINGER OG OPPTJENTE INNTEKTER			
Opptjente ikke-betalte inntekter og forskuddsbetalte ikke-påløpte kostnader		12 569 476	10 455 494
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		160 673	727 049
Sum forskuddsbetalinger og opptjente inntekter		12 730 149	11 182 543
SUM EIENDELER		2 020 536 211	1 921 827 653

BALANSE PR 31.12.2018

Gjeld/Egenkapital	Note	31.12.2018	31.12.2017
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER			
Lån fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	11, 13	1 653 000 105	1 595 000 105
Sum gjeld til kredittinstitusjoner		1 653 000 105	1 595 000 105
Innskudd fra og gjeld til kunder			
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	11	11 487 423	12 633 623
Sum innskudd fra og gjeld til kunder		11 487 423	12 633 623
Annen gjeld			
Annen gjeld	8, 11	14 588 812	16 033 030
Sum annen gjeld		14 588 812	16 033 030
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter			
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	14	8 927 870	9 443 149
Avsetning til forpliktelser og kostnader			
Pensjonsforpliktelse mv.	4	2 050 884	2 108 165
Sum avsetninger til forpliktelser og kostnader		2 050 884	2 108 165
Ansvarlig lånekapital			
Annen ansvarlig lånekapital	1, 2, 11, 13, 17	45 000 000	45 000 000
SUM GJELD		1 735 055 094	1 680 218 072
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	9, 15	130 000 000	80 000 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	9, 15	155 481 117	161 609 581
Sum opptjent egenkapital		155 481 117	161 609 581
SUM EGENKAPITAL		285 481 117	241 609 581
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		2 020 536 211	1 921 827 653
Betingede forpliktelser			
Garantiansvar	16	0	760 000

Oslo 31. desember 2018
12. februar 2019

Pål Strand
Leder

Kjell Engen
Nestleder

Arne K. Stokke

Anne Siri Rhoden Jensen

Hilde Draugsvoll

Espen Sollien
Adm. direktør

NOTER TIL REGNSKAPET PR. 31.12.2018

Note 1 - Regnskapsprinsipper

1. GENERELT

AS Finansiering er et aksjeselskap registrert i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Roald Amundsens gate 6, 0161 Oslo, Norge

Årsregnskapet er avlagt i henhold til regnskapsloven og forskrift om årsregnskap m. m for banker og finansinstitusjoner. I samsvar med forskriftens § 1-5 er selskapsregnskapet utarbeidet i samsvar med forskrift om forenklet IFRS gitt med hjemmel i regnskapsloven § 3-9 annet ledd, med de unntak og tillegg som følger av kapittel 8A i forskrift om årsregnskap m.m. for banker og finansinstitusjoner.

Dette innebærer i hovedsak at innregning og måling følger internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og presentasjon og noteopplysninger er i henhold til norsk regnskapslov og god regnskapsskikk. Årsregnskapet er vedtatt av selskapets styre 12.februar 2019.

Forenklet IFRS

Selskapet har anvendt følgende forenklinger fra innregnings- og vurderingsreglene i IFRS:

- IAS 16 nr. 43 fravikes slik at den samme vurdering av avskrivningsenhet (dekomponering) legges til grunn i selskapsregnskapet som i konsernregnskapet.

Grunnlag for utarbeidelse av årsregnskapet

Selskapsregnskapet legger til grunn prinsippene i et historisk kost regnskap.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi med unntak av overtatte eiendeler i forbindelse med inndrivelse av misligholdte engasjement. Disse blir vurdert til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost og avskrives lineært over den økonomiske levetid. Avskrivningene bokføres som ordinær driftskostnad. Dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi foretas det en nedskrivning. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Presentasjon av tall i noter

Alle tall i notene er presentert i hele tusen, hvis ikke annet er opplyst.

2. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Benyttede regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i årsrapporten for 2017 med unntak av de endringene som oppstod ved implementering av IFRS 9 Finansielle instrumenter. IFRS 9 erstattet IAS 39 med virkning fra 1. januar 2018 og innebar endringer knyttet til klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning. Endringene samt implementeringseffektene ved innføring av IFRS 9 er omtalt under. Forskjeller som oppstod ved implementeringen er regnskapsført direkte mot egenkapitalen 1. januar 2018 og er presentert avslutningsvis.

Klassifisering og måling

IFRS 9 krever at alle finansielle eiendeler, unntatt egenkapitalinstrumenter og derivater, klassifiseres og måles basert på en kombinasjon av selskapets modell for å forvalte eiendelene («Business model» test) og karakteristika ved instrumentenes kontantstrøm («Contractual cash flow» test). Målekategoriene i IAS 39 er erstattet med følgende kategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring ført direkte mot egenkapitalen med forenklet IFRS (med og uten reklassifisering) og amortisert kost. Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført mot egenkapitalen kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. For derivater vil ikke overgangen til IFRS 9 medføre endring i klassifisering eller måling. Kravene til måling av finansielle forpliktelser er i stor grad de samme under IFRS 9 som i IAS 39, bortsett fra behandlingen av gevinst eller tap som skriver seg fra egen kredittrisiko knyttet til forpliktelser som måles til virkelig med verdiendring over resultatet.

Implementeringen av IFRS 9 medførte ingen endring i måten selskapet måler finansielle instrumenter i selskapets balanse eller over resultatet:

- For selskapets utlån og fordringer på kunder samt kredittinstitusjoner er det konkludert at forretningsmodellen innebærer «holde for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer» og at målemetoden amortisert kost vil videreføres under IFRS 9.
- For regnskapslinjen «obligasjoner» er det konkludert at målemetoden til virkelig verdi over resultatet videreføres under IFRS 9.
- For selskapets finansielle forpliktelser, det vil si regnskapslinjene «gjeld til kredittinstitusjoner», «innskudd fra og gjeld til kunder» og «ansvarlig lånekapital» er målekategorien amortisert kost videreført under IFRS 9.

Sikringsbokføring

IFRS 9 tillater i større grad å basere seg på virksomhetens risikostyring ved anvendelse av sikringsbokføring enn det som er tillatt under IAS 39. Selskapet hadde ingen finansielle derivater i sin balanse pr. 1. januar 2018 og har ikke praksis med å inngå finansielle derivater for økonomisk sikring eller anvendelse av sikringsbokføring. Regelendringene vedrørende sikringsbokføring har ikke hatt betydning for selskapet.

Nedskrivning

Med IFRS 9 er regelverket endret for nedskrivning på finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter og som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendring ført mot egenkapitalen (forenklet IFRS). I tillegg er også lånetilsagn og ubenyttede kreditter omfattet. Dette medførte implementeringseffekt pr. 1. januar 2018 ved overgang til IFRS 9 og endring på hvordan selskapet måler tapsavsetninger. IFRS 9 krever at det foretas avsetning til forventet fremtidig tap, uavhengig av hvorvidt slike objektive bevis for verdifall foreligger på balansedagen. Regelverket bygger på at utlånene skal plasseres i én av tre trinn for nedskrivningsformål. Regnskapsprinsippene om forventet tap er nærmere omtalt under punkt 4 «modellberegnet forventet tap». Implementering av IFRS 9 medførte økning i tapsavsetninger med 7,0 mill. kroner pr. 1. januar 2018.

Oppstillingen under viser endringer i målekategori fra IAS 39 til IFRS 9 pr. 01.01.2018:

Regnskapslinje <i>beløp i tusen kroner</i>	Målekategori under IAS 39	Målekategori under IFRS 9	Bokført under IAS 39	Bokført under IFRS 9
Sum netto utlån til og fordringer på kunder	Amortisert kost	Amortisert kost	1.884.177	1.877.151

Oppstilling under viser tapsavsetning i de forskjellige trinnene ved innføring av IFRS 9 pr. 01.01.18:

(beløp i tusen kroner)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	5.218	5.177	62.531	72.926

Oppstilling under viser implementeringseffektene på egenkapital ved innføring av IFRS 9 pr. 01.01.18:

Endringer i tapsavsetninger <i>beløp i tusen kroner</i>	Egenkapitaleffekt
Balanseført beløp under IAS 39 pr. 31.12.17	- 49.425
Effekt ved innføring av forventet tap modell på utlån til og fordringer på kunder	- 7.026
Endring i utsatt skatt basert på posten over	1.757
Åpningsbalanse mot egenkapital under IFRS 9 pr. 01.01.18	- 54.694
Total endring i egenkapital ved innføring av IFRS 9 pr. 01.01.18	- 5.270

3. INNTEKTSFØRING OG KOSTNADSFØRING

Renteinntekter og -rentekostnader

Renteinntekter og -kostnader innregnes i resultatregnskapet ved bruk av effektiv rentemetode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Etableringsgebyr aktiveres og inntektsføres over lånets forventede løpetid som renteinntekter. Termingebyr resultatføres som en del av renteinntekter.

Dersom en finansiell eiendel er nedskrevet som følge av verditap, resultatføres renteinntektene ved å benytte renten som fremtidige kontantstrømmer diskonteres med for å beregne verditapet.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader resultatføres i takt med at tjenesten blir utført. Utbetalte provisjonskostnader til distributører knyttet til formidling av utlån periodiseres og kostnadsføres over forventet løpetid.

4. UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Nedbetalingslån

Nedbetalingslån bokføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode.

Leasing

Leasingkontrakter bokføres til anskaffelseskost med fradrag av akkumulerte ordinære avskrivninger som beregnes etter annuitetsmetoden. Forskuddsleie aktiveres og inntektsføres lineært over løpetiden, og er oppført som kortsiktig gjeld i regnskapet

Modellberegnet forventet tap

Det beregnes forventet tap og det regnskapsføres tapsavsetninger uavhengig av om det foreligger objektive bevis for verdifall på balansedagen. Selskapet beregner forventet tap på engasjementssum. Selskapet fordeler engasjementer i tre trinn ved beregning av forventet tap.

Trinn 1: Engasjementer som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko, etter første gangs innregning, målt med utgangspunkt i endring av risikoklasse, inngår i trinn 1. For engasjementer i trinn 1 beregnes det et forventet 12-måneders tap med utgangspunkt i engasjementets eksponering.

Trinn 2: Engasjementer med vesentlig økning i kredittrisiko, etter første gangs innregning, målt med utgangspunkt i endring av risikoklasse inkludert engasjementer med et mislighold over 30 dager inngår i trinn 2. For engasjementer i trinn 2 beregnes det et forventet livstidstap med utgangspunkt i engasjementets eksponering og forventet løpetid.

Trinn 3: Engasjementer med vesentlig økning i kredittrisiko, hvor det er objektive bevis på at verdifall har inntruffet eller hvor misligholdet er over 90 dager inngår i trinn 3. Trinnavsetningen består av både individuelt vurderte nedskrivninger og modellberegnet forventet tap. For engasjementer hvor det ikke foreligger en individuell nedskrivningsvurdering beregnes det et forventet livstidstap med utgangspunkt i engasjementets eksponering, segmentets parameter for forventet tap og forventet løpetid.

Prinsipp for beregning av forventet tap: Med utgangspunkt i selskapets risikoklassifiseringssystem er det pr. risikoklasse tilordnet en sannsynlighetsgrad for mislighold med formål å kunne beregne et forventet tap. Selskapets engasjementer har tilnærmet samme risikoprofil og det er fastsatt en forventet tapsgrad gitt mislighold. Det er videre fastsatt en forventet engasjementseksponering. For nedbetalingslån legges det til grunn en forventet nedbetalingsplan. Forventet tap beregnes ved å multiplisere sannsynlighetsgrad for mislighold (PD) * forventet tapsgrad gitt mislighold (LGD) * med eksponering ved mislighold (EAD). Ved beregning av forventet tap foretas det en sannsynlighetsvektet beregning på forventet makroøkonomisk utvikling som baseres på makroøkonomiske utsikter og observerte kredittap.

Misligholdte engasjement

Et engasjement defineres som misligholdt dersom det er inntruffet betalingsmislighold utover 90 dager.

Tapsutsatte lån

Tapsutsatte lån er ikke misligholdt, men det er en overveiende sannsynlighet for at tap vil oppstå på et senere tidspunkt.

Individuelle nedskrivninger

Individuelle nedskrivninger er avsetning til dekning av beregnet tap på misligholdte eller tapsutsatte enkeltengasjement. Disse innregnes i trinn 3, jfr. over.

Renter på misligholdte lån

Renter og gebyr som er inntektsført, men ikke betalt, tilbakeføres ved overføring til inkasso. Renter på misligholdte lån inntektsføres med lånets opprinnelige effektive rente på lånets neddiskonterte realisasjonsverdi.

Konstaterte tap

Bokføring av tap blir foretatt i de tilfeller hvor debtors økonomiske situasjon er fastslått ved konkurs, akkord eller gjeldsordning, negativ utleggsforretning eller vi er kjent med at debitor er insolvent.

5. OBLIGASJONER

Selskapets beholdning av obligasjoner utgjør selskapets likviditetsportefølje som styres og måles til virkelig verdi. Selskapets beholdning av obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

6. PENSJONER

Alle nyansatte tilbys en innskuddsbasert pensjonsordning, men selskapet har også en løpende ytelsesbasert pensjonsordning for noen av de ansatte. Sistnevnte gjelder kun de som var ansatt pr. 31.12.2007 og som ikke valgte å gå over til en innskuddspensjon pr. denne dato. Pensjonen er definert som ytelsesplaner (pensjonen løper fra 67 til 82 år). Pensjon blir vurdert av aktuar hvert år. Pensjonsforpliktelsen og pensjonskostnaden er fastsatt ved bruk av en lineær opptjeningsformel. En lineær opptjeningsformel fordeler opptjeningen av fremtidige pensjonsytelser lineært over opptjeningsperioden, og betrakter opptjente pensjonsrettigheter til de ansatte i løpet av en periode som årets pensjonskostnad.

Pr 31.12.18 har 11 personer en innskuddsbasert pensjonsordning, mens 9 personer har en ytelsesbasert ordning. Totalt er 20 personer lønnet pr. 31.12.18.

Estimatendringer, som består av aktuarielle gevinster og tap, samt avkastning på pensjonsmidlene utover resultatført avkastning, innregnes direkte i egenkapitalen. Aktuarielle gevinster og tap blir ikke reklassifisert over resultatet i senere perioder.

7. INNTEKTSSKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt for inntektsåret, eventuelt for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år og resultatført endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 25 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom balanseført verdi og skattemessige verdi på eiendeler og forpliktelser, samt eventuelt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli utnyttet.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til poster ført direkte mot egenkapitalen.

8. BETINGEDE HENDELSER

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet. Det opplyses om vesentlige betingede forpliktelser med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav.

Betingede eiendeler regnskapsføres dersom de er svært sannsynlige.

9. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen vil inngå i grunnlaget for vurdering av regnskapsestimater i regnskapet og vil således være hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

10. LEDELSENS VURDERINGER, ANVENDELSE AV ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

På grunn av den usikkerhet som er forbundet med forretningsvirksomhet, kan regnskapsposter ikke måles nøyaktig, men må vurderes og estimeres. Ledelsen har utøvd skjønn ved anvendelse av regnskapsprinsipper, og lagt til grunn antagelser og forventninger om fremtidige hendelser som man anser sannsynlig. Estimater og vurderinger blir jevnlig evaluert og bygger på de seneste pålitelige opplysninger som er tilgjengelig, samt erfaring fra lignende vurderinger. Det vil alltid være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som ikke kan måles nøyaktig, og ledelsens vurderinger og beste estimat vil kunne avvike vesentlig fra faktiske utfall.

Vurderinger, estimater og forutsetninger som vurderes som de mest vesentlige for regnskapet er diskutert nedenfor.

Modellberegnet forventet tap

Selskapet har etablert prinsipper og modell for beregning av forventet tap på engasjementer uavhengig av om det foreligger objektive bevis for verdifall på balansedagen. Selskapet beregner forventet tap på engasjementssum bestående av utlån. Forventet tap beregnes pr. engasjement, hvor de vesentligste elementene i beregningen er omtalt under.

Opprinnelig risikoklasse: Den risikoklassen et engasjement får ved behandling av lånesøknad danner utgangspunkt for måling av vesentlig økning i kredittrisiko.

Sannsynlighetsgrad for mislighold: Selskapet anvender risikoklassifisering basert på 11 kategorier fra A til K. For hver risikoklasse er det fastsatt forventet sannsynlighet for mislighold de første 12 måneder for beregning av forventet tap i trinn 1. Forventet sannsynlighet for mislighold over engasjementets løpetid, for beregning av forventet tap i trinn 2, er utledet basert på misligholdssannsynlighet for de første 12 måneder.

For risikoklassene J og K er misligholdssannsynlighet satt til 100 % da det foreligger objektive bevis på mislighold og/eller tap.

Forventet tapsgrad gitt mislighold: Tapsgrad skal reflektere graden av udekket tap gitt kontantstrøm fra kunde og eventuell realisasjon av sikkerhet på misligholdte lån. Tapsgrad er vurdert samlet for utlånsporteføljen. Ved vurderingen av realisasjon av pant er det gjort betraktninger som gjenspeiler forventninger på kort og mellomlang sikt.

Eksposering ved mislighold: For nedbetalingslån er forventet nedbetalingsprofil fastsatt basert på utført analyse av snitt løpetid på selskapets utlånsportefølje.

Regelsett for vesentlig økning i kredittrisiko: Regelsett for vesentlig økning i kredittrisiko baseres på risikoklasse og endringer i risikoklassifisering. Regelsettet er satt opp i matrise med utgangspunkt i opprinnelig risikoklasse og nåværende risikoklasse. Som hovedprinsipp innebærer en økning med to risikoklasser vesentlig økning i kredittrisiko og overføring fra trinn 1 til trinn 2. For engasjementer med de laveste risikoklasser kreves det økning til minst risikoklasse E før overføring til trinn 2. Engasjementer med betalingslettelser tilordnes trinn 2. Engasjementer i risikoklasse J og K tilordnes trinn 3.

Sannsynlighetsvekting av makroscenarier: Beregnet forventet tap vektet med faktor og sannsynlighet for tre scenarier, et optimistisk-, et forventet- og et pessimistisk scenario. Faktor og sannsynlighet for faktorene settes basert på interne vurderinger som inkluderer forventet utvikling i sentrale makroøkonomiske indikatorer, herunder boligpriser, rentenivå og arbeidsledighet samt observerte kredittap.

Individuelle nedskrivninger

Utlån nedskrives for verdifall på individuell basis dersom det foreligger objektive bevis for at slikt verdifall har inntruffet. Eksempler på slike objektive bevis er vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold, vesentlige kontraktsbrudd, avtalte endringer i rentesats eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor, konkurs mv. Estimering av eventuelt verdifall/tap skjer på basis av størrelsen på forventede fremtidige kontantstrømmer fra salg av panteobjekter og lignende, når kontantstrømmene forventes innbetalt samt diskonteringsrentens størrelse. Tapets størrelse er en direkte funksjon av forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Hovedusikkerheten i estimatene av størrelsen på verdifall/tap ligger i vurderingene av kontantstrømmenes størrelse og når i tid de forventes mottatt. Individuelle nedskrivninger inngår i forventet tap trinn 3.

11. FREMTIDIGE ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Vedtatte standarder og fortolkninger hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid er listet opp under, unntatt de som klart ikke anses å være relevante.

- *IFRS 16 erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler.* IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. For utleier viderefører IFRS 16 i det alt vesentlige eksisterende prinsipper i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig. Standarden har regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2019.

Selskapet har ferdigstilt sin vurdering av effektene av ny regnskapsstandard for leieavtaler. Som utleier har selskapet under IAS 17 klassifisert leasingkontrakter som finansielle leieavtaler. Ved overgang til IFRS 16 vil selskapets klassifisering, resultat og balanse ikke påvirkes der selskapet er utleier.

Som leietaker har selskapet under IAS 17 klassifisert samtlige leieavtaler som operasjonelle leieavtaler. Det er foretatt gjennomgang av selskapets leieavtaler og det er konkludert at selskapets leie av kontorlokale oppfyller kriteriene og skal regnskapsføres som finansiell leieavtale. Ved implementering er modifisert retrospektiv metode valgt som innebærer implementering pr. 1. januar 2019 uten omarbeidelse av sammenligningstall. Ved implementering vil det innregnes en leaset eiendel på 14,9 mill. kroner for leie av lokaler samt leieforpliktelse (gjeld) på 14,9 mill. kroner. Forventet leiekostnad for leie av lokaler utgjør 1,6 mill. kroner i 2019. Leiebeløpet, som under dagens IAS 17 ville blitt regnskapsført som andre driftskostnader, vil under IFRS 16 bli erstattet med 0,3 mill. kroner i rentekostnad og 1,5 mill. kroner i avskrivninger.

Note 2

Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lån pr. 30.08.13 stort TNOK 45.000 ble innfridd 31.08.18 og nytt ansvarlig lån stort TNOK 45.000 ble tatt opp i morselskap samme dato. Lånet løper over 10 år og forfaller til betaling i 2028, men kan innfris i 2023. Lånet forrentes med grunnlag i 3-måneders Nibor med tillegg av 2,2 prosentpoeng. Renteregulering skjer fire ganger i året. Rente totalt for 2018 er kostnadsført med TNOK 1.553 (3,45%).

Note 3

Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnader	2018	Beløp i hele tusen	
		2017	2016
Lønninger	12 587	12 899	13 740
Folketrygdavgift	2 754	2 004	2 365
Pensjonskostnader	1 015	816	979
Andre ytelser	1 571	1 857	2 077
Sum	17 927	17 576	19 161

Gjennomsnittlig antall ansatte: 19,5

Godtgjørelsesordningen i AS Financiering

AS Financiering har et hovedprinsipp om fastlønn. I tillegg til fastlønnen tar alle ansatte del i en avtalt overskuddsdeling. Fastlønnen utgjør hovedinntekten til alle ansatte i AS Financiering. Det som gis som godtgjørelse utover lønn, utgjør derfor en liten del av den ansattes inntekt.

Det gis ikke bonuser utover overskuddsdelingen og det gis ikke godtgjørelser i form av opsjoner, tildeling av aksjer/egenkapitalbevis, tegningsretter eller andre former for godtgjørelse knyttet til aksjer/egenkapitalbevis eller utvikling av aksje-/egenkapital kurser i selskapet eller konsernet.

Styret fastsetter godtgjørelse til adm. dir og kan beslutte å tildele et engangstillegg. Adm. dir. fastsetter godtgjørelsen til selskapets ledergruppe som består av kredittsjef, salgssjef og økonomisjef.

Godtgjørelse til tillitsvalgte

Godtgjørelse til styret fastsettes av generalforsamlingen. Styremedlemmer som er ansatt i banken mottar ikke godtgjørelse. Honorar som utbetales er uavhengig av selskapets resultat og utgjør et bestemt beløp.

Ytelser til ledelsen	Adm dir	Beløp i hele tusen	
		Ledergr	Styre
Lønn/Honorar	1 306	2 407	77
Annen godtgjørelse	182	277	
Pensjon	77	182	
Bonus	0	0	
Lån (i Sparebanken Øst)	1 598	4 155	

Revisor

Revisjonshonorar til Ernst & Young AS, beløper seg til (alle tall inklusive mva):

	Beløp i hele tusen		
	2018	2017	2016
Revisjonshonorar	369	406	398
Konsulentbistand/rådgivning	61	40	40
Andre tjenester utenfor revisjon	31	26	24
Honorar attestasjonstjenester	13	0	0
Sum	474	472	461

Note 4

Pensjonsforpliktelse

De av selskapets ansatte med ansettelsesdato før 01.01.08 har en forsikringsdekket kollektiv pensjonsordning som gir en bestemt fremtidig pensjonsytelse. Pensjonsytelsen er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ref. for øvrig Note 1 og punktet om pensjoner. Pr. 31.12.2018 er 9 aktive personer med i selskapets kollektive pensjonsordning. Totalt 4 personer mottar midler fra pensjonsordningen.

Ved beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse er en rekke forutsetninger lagt til grunn. Etter IAS 19 skal diskonteringsrenten på hver balansedag fastsettes med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet i henhold til standardens beskrivelse. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at den kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten. AS Finansiering fastsetter diskonteringsrente på grunnlag av obligasjoner med fortrinnsrett.

Økonomiske forutsetninger:

	2018	2017	2016
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,60 %	2,40 %	2,60 %
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	2,25 %	2,00 %	2,00 %
Årlig G-regulering	2,50 %	2,25 %	2,25 %
Årlig regulering av pensjoner	0,80 %	0,50 %	0,00 %

Beløp i hele tusen

Netto pensjonskostnader

	2018	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	662	632	693
Rentekostnader av pensjonsforpliktelser	50	27	29
Planendring	0	0	0
Netto pensjonskost inkl arbeidsgiveravgift ytelsesordning	712	660	722
Innbetalt premie innskuddsbasert ordning	407	283	399
Årets pensjonskostnader inklusiv arbeidsgiveravgift	1 119	943	1 121

Spesifikasjon av netto pensjonsmidler og forpliktelser:

	2018	2017	2016
Netto pensjonsforpliktelse 01.01	2 108	784	1 107
Resultatført pensjonskostnad	712	660	721
Aktuarielle gevinster og tap	-157	1 522	43
Innbetalt pensjonspremie	-612	-857	-1 087
Pensjonsutbetalinger	0	0	0
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	2 051	2 108	784

Note 5

Driftsmidler

	Ansk. kost (IB)	Tilgang	Avgang	Ned- skrivning	Akk. avskrivn.	Beløp i hele tusen		
						Balanse 31.12.18	Årets avskrivn.	Avskr. satser
Kontormaskiner og inventar	24 630	430	0	0	23 524	1 536	1 352	20%/33%
Kjøretøy	539	527	0	0	345	721	106	20 %
Hytte	4 216	580	0	0	2 398	2 399	175	4 %
Kunst	383	0	0	0	0	383	0	0 %
Sum	29 768	1 537	0	0	26 267	5 038	1 633	
Leasinggjenstander	276 504	9 560	4 157		257 464	24 443	3 744	

På leasingengasjementer er det ved salg konstatert tap på TNOK 681. Balanseførte leasinggjenstander pr. 31.12.18 viser sum saldogrupeer og avvik i forhold til regnskap skyldes kundefordringer, restverdier etc.

Kontormaskiner, inventar, kjøretøy og hytter er avskrevet lineært, samt forskuddsleie leasing som avskrives over løpetid. Leasinggjenstandene er for øvrig avskrevet etter annuitetsmetoden.

Note 6

Tap og nedskrivninger

Det er pr. 31.12.18 foretatt en individuell vurdering av den misligholdte porteføljen. Avsetning til tap er beregnet til TNOK 69 345 mot TNOK 62 531 i 2017.

Avsetning til modellberegnet forventet tap etter IFRS 9 er pr. 31.12.18 vurdert til TNOK 10 507 mot gruppevis avsetninger på TNOK 3 369 pr. 31.12.2017 under IAS 39. Av endringen på TNOK 7 138 er TNOK 7 026 implementeringseffekt av IFRS 9 1.1.18.

Netto tap på utlån beløper seg til TNOK 14 384 i 2018 mot TNOK 8 804 i 2017.

Periodens tapskostnader		2018
Endring modellberegnet forventet tap trinn 1		(68)
Endring modellberegnet forventet tap trinn 2		180
Endring modellberegnet forventet tap trinn 3		-
Økning i eksisterende individuelle nedskrivninger		8 072
Nye individuelle nedskrivninger		11 882
Konstaterte tap dekket av tidligere individuelle nedskrivninger		3 724
Reversering av tidligere individuelle nedskrivninger		(13 139)
Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er avsatt for individuelle nedskrivninger		9 798
Inngang på tidligere konstaterte tap		(6 065)
Periodens amortiseringskostnad		-
Tap på utlån og garantier		14 384

Bevegelser i avsetninger og nedskrivninger, kredittap	Forventet tap trinn 1	Forventet tap trinn 2	Forventet tap trinn 3	Totalt
Totale nedskrivninger pr 31.12.17 ihht IAS 39				65 900
Effekt av endring av regler ifbm overgang til IFRS 9				7 026
Inngående balanse, 01.01	5 218	5 177	62 531	72 926
Overført til trinn 1	2 159	(1 342)	(817)	-
Overført til trinn 2	(845)	2 013	(1 168)	-
Overført til trinn 3	(159)	(770)	929	-
Netto endring	(2 689)	400	15 855	13 566
Nye tap	2 587	984	2 095	5 666
Fraregnet tap	(1 121)	(1 105)	(10 080)	(12 305)
Utgående balanse	5 150	5 357	69 345	79 853
Modellberegnet forventet tap	5 150	5 357	-	10 507
Individuelle nedskrivninger	-	-	69 345	69 345

Balanseført verdi

Bevegelser i avsetninger og nedskrivninger, kredittap	Forventet tap trinn 1	Forventet tap trinn 2	Forventet tap trinn 3	Totalt
Inngående balanse, 01.01	1 521 851	313 189	115 037	1 950 077
Overført til trinn 1	81 825	(78 456)	(3 369)	-
Overført til trinn 2	(266 162)	272 164	(6 002)	-
Overført til trinn 3	(30 639)	(33 189)	63 827	-
Netto endring	(212 990)	(88 923)	(27 953)	(329 866)
Nye tap	789 272	64 808	8 074	862 153
Fraregnet tap	(337 349)	(72 936)	(17 084)	(427 370)
Utgående balanse	1 545 808	376 658	132 529	2 054 995

Misligholdte engasjement

Beløp i hele tusen

	2018	2017	2016
Brutto misligholdte engasjement			
Næring	1 591	1 603	1 210
Person	130 938	113 432	95 259
Totalt	132 529	115 035	96 469

Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjementer

Næring	0	0	0
Person	0	0	0
Totalt	0	0	0

Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	132 529	115 035	96 469
Individuelle nedskrivninger	69 345	62 531	61 441
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	63 184	52 504	35 028

Note 7

Risikoklassifisering, formål og næring og sikkerhetsverdi

Selskapet benytter en 11 delt risikoklassifisering hvor de ulike risikoklassene indikerer ulik risiko for mislighold i de enkelte engasjement. For friske engasjement (gjelder både lån og leasing) har risikoklasse A lavest risiko og risikoklasse I høyest risiko. Misligholdte engasjement blir klassifisert i risikoklasse J og K. Scoringintervallene for risikoklassifisering er differensiert for lønnsinntakere, Aksjeselskaper og øvrige næringsdrivende. Det er innhentet ekstern scoring som er korrigert for inntekt, egenkapital og eventuelt AS Financierings negative betalingserfaring med kunden.

<i>Beløp i hele tusen</i>					
Sum brt. leasing fordelt pr. trinn					
Leasing 2018	Br. leasing	%.	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
A	2 455	10 %	2 455	0	0
B	14 490	60 %	13 552	938	0
C	350	1 %	52	297	0
D	842	3 %	842	0	0
E	1 964	8 %	1 964	0	0
F	2 835	12 %	2 835	0	0
G	0	0 %	0	0	0
H	93	0 %	93	0	0
I	448	2 %	448	0	0
J	0	0 %	0	0	0
K	895	4 %	0	0	896
Ikke scoret	0	0 %	0	0	0
Sum	24 372	100 %	22 241	1 235	896
Tapsavsetninger	747		59	4	684

<i>Beløp i hele tusen</i>					
Sum brt. utlån fordelt pr. trinn					
Utlån 2018	Br. utlån	%.	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
A	26 666	1 %	26 547	119	0
B	299 587	15 %	296 174	3 413	0
C	180 322	9 %	175 142	5 180	0
D	206 200	10 %	186 934	19 266	0
E	597 631	29 %	474 182	123 448	0
F	351 455	17 %	284 180	67 274	0
G	77 030	4 %	31 043	45 987	0
H	31 542	2 %	10 124	21 418	0
I	128 316	6 %	39 240	89 076	0
J	11 496	1 %	0	0	11 496
K	120 138	6 %	0	0	120 138
Ikke scoret	241	0 %	0	241	0
Sum	2 030 623	100 %	1 523 567	375 422	131 634
Tapsavsetninger	79 106		5 091	5 353	68 661

Trinn 3 avsetning består av individuelt vurderte nedskrivninger

Selskapet har outsourcet oppfølging av misligholdte lån- og leasingengasjementer til Øst Inkasso AS. Engasjement som ikke er betjent som avtalt vil bli purret to ganger, etter dag 15 og dag 32. Videre vil det bli sendt oppsigelse etter dag 61 og inkassovarsel på dag 76. Denne purrerutinen håndteres av AS Finansiering. Engasjement som ikke er betjent 45 dager etter forfall overføres Øst Inkasso AS for videre oppfølging. Det foretas en fortløpende vurdering på om engasjementene skal anses som tapsutsatte. Engasjement som ikke er løst innen dag 92 overføres til inkasso hos Øst Inkasso AS. AS Finansiering foretar ved overføring av inkassosaker til Øst Inkasso AS, nedskrivninger i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

AS Finansiering har som målsetting at tap på utlån i gjennomsnitt ikke bør overstige 0,75% av brutto utlån. Siste år utgjorde kostnadsførte tap 0,70% av brutto utlån. For 2017 var tilsvarende 0,45%, for 2016 0,54% og for 2015 0,62%.

Sikkerhetsverdi

Sikkerhetsverdi på salgspantlån beregnes kun for 60 terminer. Deretter settes sikkerhetsverdien lik null fordi salgspantet da blir ugyldig. Unntak er skipspant der gjen gyldigheten er 20 år.

For salgspantlån uten oppgitt salgpris på finansieringsobjektet settes sikkerhetsverdi til 30% av lånets saldo.

For engasjement med oppgitt salgpris reduseres verdien med 20% fordi vi antar at mulig oppnåelig salgpris faller umiddelbart etter kjøp. Deretter er verdifallet avhenging av objektets alder ved lånets diskonteringsdato etter følgende regler:

1: Hvis objektets alder ved diskontering av lån er mindre enn 3 år så er verdifallet på 1,5% pr. mnd. første 12 mnd., deretter 1% pr. mnd. Dette gjelder ikke bobiler, campingvogner og båter da disse antas å holde verdi bedre og avskrives derfor med 1% i pantets gyldighetsperiode.

2: Hvis objektets alder ved diskontering av lån er større enn 3 år så verdifallet på 1,0 % pr. mnd.

Der beregnet sikkerhet er større en lånesaldo pluss forfalte terminbeløp er beregnet sikkerhet redusert til lånesaldo pluss forfalte terminbeløp fordi sikkerhet kun kan knyttes til det enkelte lån.

Pr. 31.12.18 har lån før tapsnedskrivninger TNOK 2 030 623 en beregnet sikkerhetsverdi på TNOK 1.591 910 tilsvarende 78,4%. Tilsvarende tall pr. 31.12.17 var for lån før tapsnedskrivninger TNOK 1.926.594 en beregnet sikkerhetsverdi på TNOK 1.507.776 tilsvarende 78,3%.

Formål

Salgspantlån som har løpt mer enn 60 perioder blir omklassifisert til forbrukslån.

Formål 2018*Beløp i hele tusen*

	Leasing	Bil o.l.	Andre lån	Forbruk	Totalt
Brutto utlån	24 372	1 910 436	62 206	57 982	2 054 995
Garantier					0
Indv.nedskrivning	684	65 295	608	2 759	69 345
Modellberegn.forventet tap	63	9 499	278	668	10 507

Formål 2017*Beløp i hele tusen*

	Leasing	Bil o.l.	Andre lån	Forbruk	Totalt
Brutto utlån	23 483	1 823 133	44 689	58 773	1 950 077
Garantier					760
Indv.nedskrivning	584	59 039	708	2 200	62 531
Modellberegn.forventet tap	41	3 150	77	102	3 369

Formål 2016*Beløp i hele tusen*

	Leasing	Bil o.l.	Andre lån	Forbruk	Totalt
Brutto utlån	20 725	1 675 502	32 810	48 684	1 777 721
Garantier					760
Indv.nedskrivning	916	57 000	1 795	1 730	61 441
Modellberegn.forventet tap	67	3 155	90	57	3 369

Formål 2015*Beløp i hele tusen*

	Leasing	Bil o.l.	Andre lån	Forbruk	Totalt
Brutto utlån	24 645	1 648 598	35 298	22 060	1 730 601
Garantier					760
Indv.nedskrivning	1 213	57 357	1 631	1 040	61 241
Modellberegn.forventet tap	67	3 155	90	57	3 369

Geografisk inndeling*Beløp i hele tusen*

	2018		2017		2016	
Drammen	65 837	3 %	72 386	4 %	68 769	4 %
Nedre Eiker	39 053	2 %	39 446	2 %	33 879	2 %
Øvre Eiker	29 074	1 %	27 981	1 %	25 021	1 %
Buskerud for øvrig	134 558	7 %	119 661	6 %	102 752	6 %
Oslo	157 838	8 %	159 128	8 %	172 057	10 %
Akershus	295 717	14 %	305 231	16 %	290 640	16 %
Vestfold	181 782	9 %	156 713	8 %	130 372	7 %
Østfold	369 107	18 %	341 402	18 %	293 282	16 %
Resten av landet	779 840	38 %	726 358	37 %	657 325	37 %
Utlandet	2 189	0 %	1 772	0 %	3 623	0 %
Sum	2 054 995	100 %	1 950 077	100 %	1 777 721	100 %

Viktige næringer 31.12.18
Beløp i hele tusen

	Brt. utlån		Garantier		Misligh. eng.		Tapsuts. eng.	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Lønnstakere	2 001 922	1 893 564	0	0	129 522	112 141	0	0
Jordbruk, skogbruk, fiske, fangst	244	570	0	0	152	152	0	0
Industri, kraft og vannforsyning	1 614	1 326	0	0	0	486	0	0
Bygg og anlegg	11 751	12 996	0	0	46	231	0	0
Varehandel/hotell og restaurant	15 164	15 853	0	760	731	52	0	0
Transport/kommunikasjon	5 994	6 659	0	0	235	34	0	0
Forretningsm./fin tj.yting	3 596	4 111	0	0	60	267	0	0
Tjenesteytende næringer ellers	6 336	7 982	0	0	370	85	0	0
Omsetn. og drift av fast eiendom	6 184	5 245	0	0	198	297	0	0
Utland	2 189	1 772	0	0	1 215	1 292	0	0
SUM	2 054 995	1 950 077	0	760	132 529	115 037	0	0

	Individuelle nedskr.		Modellberegnet forventet tap		Nto. Tap	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Lønnstakere	67 708	60 611	10 302	3 369	14 044	8 534
Jordbruk, skogbruk, fiske, fangst	150	150	1	0	31	21
Industri, kraft og vannforsyning	0	189	3	0	0	27
Bygg og anlegg	12	163	55	0	3	23
Varehandel/hotell og restaurant	109	13	64	0	23	2
Transport/kommunikasjon	132	31	23	0	27	4
Forretningsm./fin tj.yting	50	190	7	0	10	27
Tjenesteytende næringer ellers	180	81	29	0	37	11
Omsetn. og drift av fast eiendom	178	36	15	0	37	5
Utland	827	1 067	9	0	171	150
SUM	69 345	62 531	10 507	3 369	14 384	8 804

Note 8

Skatt

Årets skattekostnad fremkommer slik:

Beløp i hele tusen

	2018	2017	2016
Betalbar skatt på årets resultat	11 541	13 631	13 420
Resultatført utsatt skatt	323	488	581
For mye/lite avsatt skatt forrige år	0	0	0
Årets totale skattekostnad	11 864	14 119	14 001

Betalbar skatt i årets skattekostnad fremkommer slik:

Ordinært resultat før skattekostnad	46 887	55 790	55 372
Permanente forskjeller (resultatført)	726	-837	588
Endring midlertidige forskjeller over resultatet	-1 449	-428	-2 281
Grunnlag betalbar skatt	46 164	54 525	53 679
Betalbar skatt i balansen	11 541	13 631	13 420

Utsatt skatt fremkommer slik:

Forskjeller som utlignes

Driftsmidler	-1 112	-1 903	-3 938
Gevinst og tapskonto	-204	-254	-318
Pensjonsforpliktelser/pensjonsmidler	-2 051	-2 108	-784
Andre negative forskjeller	-7 026	-550	-204
Sum	-10 393	-4 816	-5 244
Utsatt skattefordel 25%	-2 598	-1 204	-1 311

Forskjeller som ikke utlignes

Netto pensjonsmidler	0	0	0
Sum	0	0	0
Utsatt skattefordel herav	0	0	0

Utsatt skattefordel i balansen	2 598	1 204	1 311
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------

Endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapital i 2018 utgjør -7.026 knyttet til implementeringseffekt IFRS 9 tapsavsetning.

Note 9 Egenkapital

	Beløp i hele tusen		
	Aksjekapital	Opptjent EK	SUM
Egenkapital 01.01.18	80 000	161 610	241 610
Kapitalforhøyelse	50 000	0	50 000
Årets resultat	0	35 023	35 023
Ekstraordinært ubytte på aksjer	0	-36 000	-36 000
Estimatavvik pensjoner ført mot EK pr. 31.12.18	0	118	118
Implementeringseffekt IFRS 9 tapsavsetning 1.1.18		-5 270	-5 270
Egenkapital 31.12.18	130 000	155 481	285 481

Aksjekapitalen består av 40.000 aksjer à kr 3.250,- totalt TNOK 130.000. I 2018 ble det foretatt en kapitalforhøyelse med TNOK 50.000 av aksekapitalen ved å øke aksjens pålydende fra NOK 2.000 til NOK 3.250. Samtlige aksjer eies av Sparebanken Øst.

Note 10 Obligasjoner

Den 30.06.16 kjøpte AS Finansiering en obligasjon i Kommuneinvest i Sverige AB 12/19. Neste termindato er ved forfall som er 28.02.19 og løpende rente er p.t. 1,7%. Den 30.08. 2018 kjøpte selskapet en ny obligasjon i Municipality Finance PLC 17/22. Neste termindato er 10.01.2019 og løpende rente er p.t. 2,3%. Obligasjonene er bokført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Beløp i hele tusen					
Utsteder	Pålydene	Kostpris	Kurs 31.12	Verdi 31.12	Forfall
Kommuneinvest i Sverige AB 12/19	5 000	5 050	100,12	5 006	28.02.19
Municipality Finance PLC 17/22	5 000	5 222	103,87	5 194	10.01.22

Note 11 Rente- og likviditetsrisiko Rentebetingelser og restløpetid vedrørende innlån og utlån

Beløp i hele tusen								
Eiendeler	Uten løpetid	0-1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	12-60 mnd	over 60 mnd	Sum	Rentebetingelser
Innskudd i andre finansinstitusjoner	9 369						9 369	
Utlån til kunder		4 860	1 462	18 530	733 922	1 216 368	1 975 142	Rentene kan endres med 6 ukers varsel
Obligasjoner			5 006		5 194		10 200	
Påløpte, ikke forfalte renter		49	46	435	6 422	5 617	12 569	
Øvrige eiendeler	13 257						13 257	
Totalt	22 625	4 909	6 514	18 965	745 538	1 221 985	2 020 536	

Gjeld og egenkapital	Uten løpetid	0-1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	12-60 mnd	over 60 mnd	Sum	Rentebetingelser
Innskudd fra andre finansinstitusjoner	1 653 000						1 653 000	Nibor +0,7% ukentlig regulering
Innskudd fra andre	11 487						11 487	Renten kan reguleres med 14 dagers varsel
Ansvarlig lånekapital					45 000		45 000	Nibor + 2,2% fire ganger i året
Påløpte renter	272				133		405	
Øvrig gjeld/EK	310 644						310 644	
Totalt	1 975 403				45 133		2 020 536	

Finansiell markedsrisiko.

AS Finansiering dekker det vesentligste av sitt fundingbehov via morselskapet. Renten er NIBOR-basert.

Renterisiko.

Renten på utlån kan endres med 6 ukers varsel. Da renten på det vesentligste av innlånene er NIBOR-basert, anses renterisikoen på dette grunnlag å være liten.

Rentekostnad

Rente på "Innskudd fra andre finansinstitusjoner" er kostnadsført med TNOK 28 849 tilsvarende 1,8%

Rente på "Innskudd fra andre" er kostnadsført med TNOK 181 tilsvarende 1,5%

Rente på "Ansvarlig lån" er kostnadsført med TNOK 1 553 tilsvarende 3,45%

Bank, kassekreditt og trekkrettighet

Selskapet har inntående TNOK 664 på bundne konti til dekning av skattetrekk.

Konto for Kassekreditt viser pr. 31.12.18 debet TNOK 4 749. Kassakreditten har en ramme på TNOK 5 000.

Note 12

Overtatte eiendeler

Eiendeler overtatt i forbindelse med inndrivelse av misligholdte engasjementer, beløper seg til TNOK 5 457 pr. 31.12.18 mot TNOK 4 189 pr 31.12.17 De overtatte eiendeler utgjør i hovedsak diverse biler. Eiendelene er vurdert til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet.

Note 13

Langsiktig gjeld

Beløp i hele tusen

Gjeld som forfaller mer enn fem år etter regnskapsårets slutt	2018	2017	2016
Ansvarlig lån	45 000	45 000	45 000

Rente på "Ansvarlig lån" er kostnadsført med TNOK 1 553, tilsvarende 3,45%. I 2017 var tilsvarende TNOK 1 562 og 3,5%. Ansvarlig lån TNOK 45 000 forfaller i 31.08.2028, men kan innfris per 31.08.2023. Ref. for øvrig Note 2.

Lån fra kredittinstitusjon består av trekkrettighet fra morbank, Sparebanken Øst:

Beløp i hele tusen

Kredittinstitusjon	1 653 000
Sum langsiktig gjeld	1 653 000

Rente er kostnadsført med TNOK 28 849 tilsvarende 1,8%.

Rammen ble 05.07.2017 endret fra TNOK 1 500 000 til TNOK 2 000 000. Renten er NIBOR 3 mnd +0,7%.

Note 14**Balanseførte gebyrer – provisjoner**

	<i>Beløp i hele tusen</i>		
	2018	2017	2016
Etableringsgebyr	-11 982	-11 935	-10 382
Provisjon forhandlere	15 087	15 951	17 508
Garantiprovisjon	0	0	-4

Note 15**Kapitaldekning**

	<i>Beløp i hele tusen</i>		
Kjernekapital	2018	2017	2016
Aksjekapital	130 000	80 000	80 000
Annen egenkapital	155 481	161 609	154 080
Fradrag for utbytte avsatt til utdeling	0	0	0
Verdjustering som følge av kravene om forsvarlig verdisettelse	-10	-5	-
Fradrag for immaterielle eiendeler	-1 042	-1 801	-
Utsatt skattefordel	0	0	0
Sum Kjernekapital	284 429	239 803	234 080
Tilleggskapital			
Ansvarlig lånekapital	45 000	45 000	45 000
Sum tilleggskapital	45 000	45 000	45 000
Netto ansvarlig kapital	329 429	284 803	279 080
Totalt beregningsgrunnlag			
Beregningsgrunnlag	2018	2017	2016
Sum eiendeler som ikke inngår i handelsporteføljen	1 538 119	1 453 507	1 318 417
Operasjonell risiko:	185 413	182 599	182 128
Sum beregningsgrunnlag	1 723 532	1 636 106	1 500 545
Fradrag			
Individuelle nedskrivninger	0	0	0
Modellberegnet forventet tap	0	0	0
Sum fradrag	0	0	0
Totalt beregningsgrunnlag	1 723 532	1 636 106	1 500 545
Beregnet kapitaldekningsprosent	19,11	17,41	18,60
Beregnet kjernekapitaldekningsprosent	16,50	14,66	15,60
Beregnet ren kjernekapitaldekningsprosent	16,50	14,66	15,60

Ved beregning av kapitaldekning er standardmetoden lagt til grunn.

Note 16**Garantiansvar**

	<i>Beløp i hele tusen</i>		
	2018	2017	2016
Betalingsgaranti	0	760	760
Lånegaranti	0	0	0

Note 17

Forhold vedrørende morselskap - Sparebanken Øst

Beløp i hele tusen

Resultat:	2018	2017	2016
Renter og provisjoner til morselskap	31 292	26 453	27 568
Renter og provisjoner fra morselskap	3	2	2
Andre poster til (provisjon låneformidling)	0	0	0
Andre poster (viderefakturering og leverte tjenester)	2 598	2 358	295
Rentediff	54	48	93

Balanse:

Fordring på morselskap	9 369	10 765	7 722
Gjeld til morselskap*	1 698 459	1 640 228	1 466 918

*Inklusiv ansvarlig lån TNOK 45.000

Annet

Utvidelse aksjekapital	50 000	0	0
Ordinært/ekstraordinært utbytte	36 000	33 000	25 000
Innbetalt ansvarlig lån	45 000	0	0
Opptatt nytt ansvarlig lån	45 000	0	0

Ref. note 2 angående ansvarlig lån.

Note 18

Miljø

Selskapet driver ikke virksomhet som direkte forurensner eller på annen måte påvirker det ytre miljø. Selskapet kan imidlertid sies å bidra indirekte til forurensing gjennom finansiering av biler.

Note 19

Morselskap

AS Finansiering er et heleiet datterselskap av Sparebanken Øst. Konsernregnskap fås ved henvendelse til Sparebanken Øst, Postboks 67, 3301 Hokksund (tlf: 33 51 38 55, e-post: post@oest.no).

KONTANTSTRØMSANALYSE

Beløp i hele tusen

	2 018	2 017	2 016
A Anskaffelse av midler			
Årsoverskudd før skatt	46 887	55 790	55 372
+ Ordinære avskrivninger/nedskrivninger	1 633	1 746	1 463
Tap ved salg varige driftsmidler	0	30	0
Gevinst ved salg av varige driftsmidler	0	0	-11
Tilført fra årets drift	48 520	57 565	56 825
Utbetalt konsernbidrag (netto)	0	0	0
Utbetalt utbytte	-36 000	-33 000	-25 000
= Egenfinansering	12 520	24 565	31 825
B Anvendelse av midler			
Endring innskudd fra kunder	-1 146	-4 667	-938
+ Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0
+ Endring i annen gjeld	-13 592	-12 641	-17 767
+ Endring avsetning for påløpte kostn. og forpl.	192	-425	-1 303
+ Endring ansvarlig lånekapital	0	0	0
Netto mottatt konsernbidrag	0	0	0
+ Innbetaling aksjekapital	50 000	0	0
= Sum anskaffelse av midler	47 974	6 832	11 816
A-B Endring i finansielle midler	-59 396	-170 457	-40 717
Som fordeler seg slik:			
Endring i kontanter	0	0	-1
Endring i innskudd og utlån til kredittinstitusjoner	1 396	-3 043	284
Endring i lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	58 000	173 500	-41 000
Sum endring finansielle midler	59 396	170 457	-40 717

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i AS Financiering

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for AS Financiering som består av balanse per 31. desember 2018 og resultatregnskap og kontantstrømsanalyse for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen vi har mottatt og gjennomgått før datoen for revisjonsberetningen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 12. februar 2019

ERNST & YOUNG AS

Einar Hersvik
statsautorisert revisor